

Nyt fra ASSISI-KREDSSEN

Juni 2018

nr. 96

INDHOLD:

ASSISI-KREDS DATOER

Kære medlemmer	side 3
Lørdagstur til Helsingør	side 4
Årsberetning	side 5
Referat af generalforsamling	side 8
Indtryk fra forårsrejsen	side 9
Frans i litteraturen (1)	side 13
Assisis redningsmand	Side 21
Fødselsdage	side 23
Bestyrelsen	bagsiden

- ♦ 15. september 2018: Efterårstur til Helsingør (se side 4)
- ♦ 28. september - 6. oktober 2018: Rejse til Assisi (få pladser endnu) (henv. til Susanne Gram Larsen)
- ♦ 24. november 2018: Efterårsmøde i Vejleå Kirke, Ishøj:
Lissie Lundh: Den hellige Clara
- ♦ 23. februar 2019: Årsmøde
Charlotte Rørth: "Hun mødte Jesus - som så mange andre, men hvordan lever man med oplevelserne?"
- ♦ 31. maj - 8. juni 2019:
Rejse til Assisi
(henv. Gunnar Bach Pedersen)

Persondata

I forbindelse med nye og strengere EU-regler for omgangen med menneskers persondata, vil vi gerne gøre opmærksom på, hvad vi registrerer om vores medlemmer.

En mere omfattende redegørelse kan findes på kredsens hjemmeside:

www.assisi-kredsen.dk/persondata.pdf.

Vi fører et medlemskartotek på en database, hvor vi registrerer medlemmets navn, adresse, telefonnummer og e-mailadresse. Desuden registrerer vi, hvorledes medlemmet ønsker sit medlemsblad leveret, pr. post eller digitalt, samt kontingentindbetalingerne for de seneste tre år.

Medlemmerne har adgang til selv at logge ind og ajourføre deres oplysninger på kredsens hjemmeside. Brug menupunktet SELVBETJENING.

I forbindelse med rejsetilmelding fører vi en deltagerliste i forbindelse med rejse-regnskabet i et excel-ark, hvor vi registrerer rejседeltagerens navn, adresse, telefonnummer og e-mailadresse samt oplysninger som er nødvendige for rejsen.

Til de registrerede oplysninger har kun de adgang, som har absolut behov for dem, fx til regnskabsføring, materialeudsendelser, rejseforberedelse o. lign.

Kære medlemmer

Kære medlemmer af Assisi-Kredsen!

Siden sidste nummer af Ny fra Assisi-Kredsen har vi holdt årsmøde. Det kommer også til at præge dette nummer af bladet, idet vi som sædvanligt bringer formandens årsberetning og det officielle referat af generalforsamlingen. Efter generalforsamlingen har bestyrelsen holdt sit første møde, hvor vi konstituerede os. Posterne blev uforandret fordelt således:

Formand: Gunnar Bach Pedersen

Kasserer: Bo Høgh Rasmussen

Sekretær: Marianne Plum

Årsmødeforedraget havde jeg påtaget mig og jeg prøvede at give en skildring af de mange bøger om Frans og hans liv, som er skrevet både i middelalderen og i nutiden. Da jeg ikke var så sikker på emnet, havde jeg skrevet det hele ned, og derfor får I det også her i bladet, dog i føljetonform, for at det ikke skal blive alt for omfangsrigt.

Og så har der også været en Assisi-rejse, som et par af deltagerne Bente og Peter Dinesen her i bladet videregiver indtryk fra. Vi har også en artikel om "Assisis redningsmand", som vi med tilladelse har lånt fra Outlook, kirkeblad for den anglikanske kirke i Assisi. Her skildres en usædvanlig skikkelse, nemlig den tyske bykommandant under anden verdenskrig, Valentin Müller.

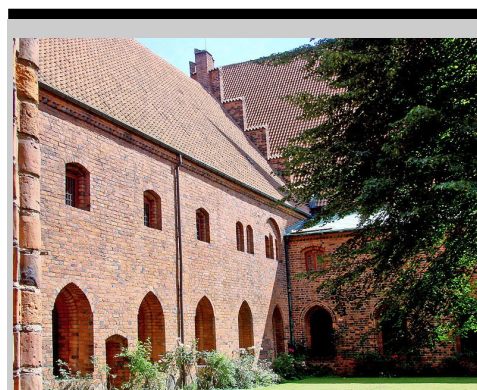
Men alt skal jo ikke handle om fortiden. Bestyrelsen har planlagt en tur til Helsingør for at besøge Sct. Mariæ kirke og kloster. Hermed vil vi igen arrangere en endagstur i kredsens regi, som ikke p.gr.a. dyr busleje kommer alt for højt op i pris. Ligesom det var tilfældet med besøget på Nationalmuseet sidste år, skal deltagerne nemlig selv sørge for transporten i bil eller med offentlig transport.

Og så satser vi på at få arrangeret en weekendtur til Vadstena (fredag morgen til søndag aften) i 2019. Det fik vi jo nærmest pålæg om på generalforsamlingen. Planerne er dog endnu ikke nået så langt, at vi kan oplyse datoerne.

Og så er der selvfølgelig også Assisi-rejse 28. sept. - 6. okt. Der er stadig et par pladser, så tilmelding kan ske til Susanne Gram Larsen (tlf. 4826 2389) eller på online-tilmeldingen på vores hjemmeside. Og på foregående side kan I se dato og taler ved såvel efterårsmødet og årsmødet, så I kan få dem skrevet i kalenderen.

På bestyrelsens vegne,
fred og alt godt!

Gunnar Bach Pedersen
formand

Sommertur til Helsingør 15. sept. 2018

I Helsingør findes Danmarks bedst bevarede middelalderkloster. De fleste andre er jo enten ombygget til ukendelighed eller helt eller delvis nedrevet. Men klosteret i Helsingør ser næsten ud, som da karmelitterne boede der.

Den 15. september har Assisi-Kredsen aftalt en rundvisning i kirken og klosteret kl. 11.15.

Efter rundvisningen har vi bestilt frokost på den italienske restaurant Amici Mie (inkl. et glas vin + kaffe). Angiv ved tilmeldingen, om du ønsker pizza eller en tallerken med italienske oste, skinker og et styk dagens bruschetta.

Deltagerne sørger selv for transporten til Helsingør. Der er dog mulighed for at følges med kystbanetoget, som afgår fra København H kl. 10.11 (Hellerup 10.23) med ankomst til Helsingør kl. 10.56. Derfra er der ca. 400 m at gå.

(NB! Der er en lille usikkerhed om dette, da togene i sommerperioden erstattes af togbusser. Forventelig er normal togdrift dog genoptaget d. 15. september).

Tilmelding til turen sker til Marianne Plum senest 8. september på plum@assisi-kredsen.dk eller tlf. 2028 2503.

Pris kr. 250 for deltagelse (50 kr. hvis du ikke vil deltage i frokosten). Betaling sker under turen.

Årsberetning ved Assisi-Kredsens årsmøde 24. februar 2018

Medlemmerne

Assisi-Kredsen har 236 medlemmer. Det er lidt færre end sidste år. Det skyldes, at nogle ikke har betalt deres kontingent. Og det har vi de sidste år set strengere på end tidligere. Vi vil gerne beholde vores medlemmer, men glemmer de at betale, så har vi desværre ikke råd til at sende dem de ting, som vi nu sender til vores medlemmer. De, som havde restance, har vi mindet om det. Og har de så alligevel ikke betalt, så må de evt. melde sig ind igen, hvis de bliver kede af det.

Vi har selvfølgelig tænkt på, om det for nogens vedkommende skyldes, at vi ikke mere udsender girokort. Men vi må jo erkende, at det er en lidt fortidig betalingsmåde. Men vi er åbne overfor, om kontingentbetalingen fremover skal kunne tilmeldes til PBS, så betaling sker automatisk i januar.

Men bortset lige fra det med kontingentbetalingen, så har vi jo en aktiv medlemskreds; der er altid god tilslutning til rejser og møder.

Bestyrelsen

I forbindelse med sidste årsmøde har vi skiftet kasserer. På sidste årsmøde foreslog vi at indsupplere Bo Høgh Rasmussen i bestyrelsen, da ingen af de ordinært valgte følte sig kapable til at passe på vores penge – og selv om vi er franciskansk inspireret, så må vi jo også varetage det på betryggende måde. Han har nu aflagt sit første årsregnskab og har gjort det godt.

Det kan da også nævnes, at vi har skiftet revisor. Tak til Aase Rønkilde med at hjælpe os med at få vores årsregnskab i behørig orden.

Bestyrelsen har i det forløbne år været samlet til tre bestyrelsesmøder. Bestyrelsesmedlemmer tilbyder på skift at være vært for bestyrelsesmøderne, og de omfatter udover de forretningsmæssige forhandlinger også et yderst muntert samvær. Ja, egentlig vil jeg helst ikke nævne det, for at omtale det i alt for rosende vendinger kunne jo give risiko for, at der ville være andre, som ville stille op og overtage vores bestyrelsesposter. Og vi er alle så glade for at være med.

I sommeren 2017 kunne vores tidligere formand fejre sin 80-års fødselsdag. Assisi-Kredsen sendte naturligvis en hilsen med gave ved den lejlighed.

Et lille udvalg under bestyrelsen har lavet en revision af vores lille sanghæfte til brug ved møder og rejser.

Som formand vil jeg gerne takke mine bestyrelseskolleger for godt samarbejde.

Arrangementer i det forgangne år

Aktiviteterne i 2017 begyndte med årsmødet d. 25. februar, hvor vi udover generalforsamlingen fik et foredrag ved pastor Bent Hylleberg fra baptistkirken om reformatio-

nen og det økumeniske fra en baptistisk synsvinkel. Bent Hylleberg gav os et indblik i, at baptistkirken havde et andet syn på reformationen end det, som vi normalt ser hos de to modparter, de katolske og de lutherske. Anabaptisterne, som de blev kaldt dengang, blev forfulgt af begge parter. Baptistkirkerne havde et grundsyn, hvor det kristne kom forud for at være en del af den almene kultur. Men i dag er baptistkirkerne meget engageret i den økumeniske bevægelse, og de ser med tilslutning, at det kirkelige fællesskab i høj grad vokser nedefra, hvilket han nævnte en række eksempler på.

Ved efterårsmødet havde vi afbud fra taleren, men det gav os til gengæld mulighed for at få broder Theodor til at træde i stedet, da han var i Danmark på det tidspunkt. Det var et meget ”theodorsk” foredrag, som – altid med en humoristisk tvist – handlede om Theodors holdning til mange forhold både indenfor og udenfor klosterets mure.

Ved vores møder i år var der som altid en gudstjeneste og en frokost. Marianne Plum formår altid med udgangspunkt i sin store familie at finde hjælpere til at stå for maden, tak til dem, som hjælper os så godt i den sammenhæng. Der er også altid mulighed for at besøge kredsens bogbod, som Eva Rungwald står for med assistance fra Blanka Langsted.

En nyskabelse var efterårsturen til Nationalmuseet. Vi har set, at både weekendture og endagsture med bus er blevet så dyre, at vi har svært ved at gennemføre dem. Derfor arrangerede vi dette besøg på Nationalmuseet med rundvisning i middelalder og renaissance med særlig vægt på det kirkelige. Bagefter gik vi på restaurant og spiste pizza med italiensk vin til. I bestyrelsen er der stemning for, at vi i fremtiden arrangerer lignende ture. Men vi har dog ikke opgivet også at lave weekendture. Bl.a. ved vi i bestyrelsen, at der er udtrykt ønske om, at vi igen arrangerer en weekendtur til den hellige Birgittas Vadstena.

Rejser til Assisi har der selvfølgelig også været i 2017: to, begge med god tilslutning. Det er mere eller mindre kutyme, at rejserne bliver godt og vel fuldtegnede.

Forårsrejsen var i helt traditionel stil med besøg på de franciskanske steder i og omkring Assisi. Vi besøgte også La Verna. Det nye på den rejse var et besøg på Isola Maggiore i Trasimenersøen, hvor Frans et år tilbragte en fasteperiode. Om hans ophold kan der læses i Fioretti. Denne rejse var ledet af Gunnar Bach Pedersen og Michael Plum.

Efterårsrejsen fandt jo sted, som traditionen byder sådan, at vi var i Assisi til Frans-festen. Udover de næsten faste ture til Monte Subasio og til La Verna, tilbragte vi den sidste nat i Orvieto. Der fik vi lejlighed til at besøge domkirken og se Signorellis fresker, og også andre af byens seværdigheder. Her var rejselederne Susanne Gram Larsen og Gunnar Bach Pedersen.

Året 2017 gav også anledning til en helt speciel Assisi-rejse. Den 1. juli markerede Alcantarine-søstrene, at de havde været i Assisi i 70 år. I mere end halvdelen af årene er Assisi-Kredsen kommet der årligt, og derfor inviterede de fire af os, der gennem mange år har været rejseledere, til at deltage i jubilæet. Det var en festlig dag. Og den gav os også anledning til at lære mere om det gæstfrie hus, vi besøgte. Før vi begynd-

te at komme, drev søstrene det som et hjem for forældreløse børn. Jubilæet gav os også mulighed for at møde nogle af dem, som dengang var vokset op som børn under søstrenes omsorg. De som deltog i efterårsmødet, havde lejlighed til at se søstrenes jubilæumsfilm.

Kontakten med medlemmerne

Assisi-Kredsens kommunikation med medlemmerne har i de sidste mange år været Nyt fra Assisi-Kredsen, og det fortsætter det forhåbentligt med. Her finder vi annoncering af vores kommende arrangementer, her kan vi se tilbage på vores møder og rejser.

Efter forslag på generalforsamlingen for to år siden har vi i 2017 primært udgivet vores blad på nettet. Vi fastholder, at alle som har besvær med nettet, stadig kan få bladet på papir, men det giver en betydelig besparelse med internetudgivelsen og det giver mulighed for at vi igen kan udgive fire numre om året.

Men det er jo op til medlemmerne, om I finder internet-distributionen tilfredsstillende. Selv om den blev indført på baggrund af et medlemsforslag, så hører vi meget gerne medlemmernes holdning til det, nu hvor det er ført ud i praksis.

Ud over bladet så prøver vi også at sende information til medlemmerne gennem hjemmeside og facebook-side, og ved at sende nyhedsmail til de medlemmer, som vi har mailadresser på.

Forslag til drøftelse:

1. Er det en god idé, hvis kontingent kan tilmeldes til PBS?
2. Skal vi fortsætte med at arrangere billigere udflugter ligesom den til Nationalmuseet?
3. Skal vi prøve igen at arrangere en weekendtur til Vadstena?
4. Hvad er jeres holdning til udsendelsen af Nyt fra Assisi-Kredsen nu efter det første år i digital udgave?

Fred og alt godt!
Gunnar Bach Pedersen

Referat af generalforsamlingen 2018

25. februar 2018 / mp

Generalforsamling 2018 i Assisi-Kredsen, Eliaskirken, 24. februar 2018

Gunnar Bach Pedersen bød velkommen til Assisi-Kredsens generalforsamling 2018. Dagsorden var udsendt i "Nyt fra Assisi-Kredsen" nr. 95.

Ad. 1. Valg af dirigent. Her blev Jan Erik Nielsen valgt med akklamation. Jan Erik Nielsen takkede for valget og startede med at konstatere, at generalforsamlingen var lovlig indkaldt. Alle formalia var i orden.

Ad. 2. Jan Erik Nielsen gav derefter ordet til Gunnar Bach Pedersen for formandens beretning.

Gunnar Bach Pedersen kom i sin beretning ind på måden at betale kontingent på PBS. Bestyrelsen opfordres til at undersøge mulighederne. Formandens beretning blev godkendt med akklamation. Beretningen bringes i kommende nr. af "Nyt fra Assisi-Kredsen".

Ad. 3. Regnskabet 2017 (bragt i "Nyt fra Assisi-Kredsen" nr. 95) blev gennemgået af Bo Høgh Rasmussen. Der var herefter tid til spørgsmål til kasserer og regnskab. Regnskabet blev herefter godkendt med akklamation.

Budget 2018 (bragt i "Nyt fra Assisi-Kredsen" nr. 95) blev gennemgået af kassereren. Budget blev godkendt med akklamation.

Ad. 4. På valg i år Marianne Plum, Susanne Gram Larsen og Gert Ryom-Hansen. Alle tre genvalgt med akklamation.

Ad. 5. Valg af suppleant. På valg i år er Finn Günther. Finn Günther genvalgt med akklamation.

Ad. 6. Valg af revisor. Bestyrelsen indstiller Aase Rønkilde. Aase Rønkilde blev valgt med akklamation.

Valg af revisorsuppleant. Bestyrelsen indstiller Karin Mortensen. Karin Mortensen blev valgt med akklamation.

Ad. 7. Der er ikke indkommet forslag til bestyrelsen.

Ad. 8. Eventuelt. Erik Strid omtalte besværlighederne med at få udgivet sin bog om Frans. Han medbragte nogle eksemplarer af afsnittet om La Verna til uddeling.

Jan Erik Nielsen

Dirigent

Gunnar Bach Pedersen

Formand

Marianne Plum

Referent

ASSISITUREN - MAJ 2018

Beretning v. Bente og Peter Dinesen

Vi havde glædet os længe! I lufthavnen bød Gunnar og Michael velkommen, og vi mødte flere kendte end ukendte medrejsende. I år var vi ikke opgraderet til SAS Plus, så vi måtte pænt ind i køen. Efter en fin flyvetur blev vi modtaget i Rom af Iacopi-bussen, og så af sted mod Assisi med en halv times pause undervejs, hvor alle 25 blev bispist og fik slukket tørsten. Gunnar forberedte os på gensyn/møde med Assisi gennem en beretning om Romerrigets historie, Italiens Grønne Hjerter, Umbriens og de øvrige regioners indbyrdes uoverensstemmelser. Så dukkede Assisi op i horisonten – og hvilket syn! Hjertelig velkomst, god middag og derefter aftenhygge på torvet. Perfekt start på turen.

Næste dags program startede med rundvisning i San Francesco, hvor Broder Theodor viste rundt og berettede om Cimabue, Giotto, Lortenzetti og vi nød synet af de smukke fresker. Resten af formiddagen var til fri afbenyttelse, hvilket for os betød gensyn af Katedralens museum med den helt unikke kunstsamling. Eftermiddagen bød på tur rundt i byen. Vi startede ved Santa Maria Maggiore og på bispepladsen hørte vi om, hvordan Frans afskrev sin biologiske far og herefter alene havde sin far i himlen. Derefter Chiesa Nuova med statuen af forældrene udenfor og med fortællingen om, hvordan moderen gennem et syn blev henvist til at føde i stalden. S. Chiara, hvor vi på pladsen

Lørdag startede med rundvisning i San Francesco

En af kapucinerne fra Brasilien var blevet træt

med den enestående udsigt over dalen hørte om Klaras liv. Ikke mindst den gamle del af kirken med korset, som talte til Frans, gør indtryk. Vi nåede også at besøge domkirken San Rufino, hvor Frans blev døbt.

Søndag formiddag var til fri afbenyttelse. Efter højmessens i klostrets kirke valgte vi messen i San Francesco – en meget smuk oplevelse, som vi delte med mange andre i en stopfyldt Overkirke. Om eftermiddagen spadserede vi til La Rocca med stop på Piazza del Comune på vejen, hvor vi hørte om de historiske udgravninger, de indmurede målangivelser på stof, mursten og tagsten m.m. Johannes Jørgensens hus med historien om hans liv og forfatter-skab, den tidligere kirke, som nu danner rammen om en udstilling af det smukke Taukors og Mariafiguren, som ændrer udtryk alt efter, hvordan den betragtes. La Rocca bød på enestående udsigt over byen og omegnen i let buldrende torden,

mens vi hørte Michaels beretning om borgens historie. Middagen blev indtaget på Restaurant La Rocca. Fin middag, men desværre havde de på grund af det lidt ustabile vejr valgt at dække op indendørs, så vi gik glip af den smukke udsigt, men til gengæld havde en usædvanlig dårlig akustik.

Mandag bød på heldagstur til Perugia, hvor den svenske guide Eva Poletti fortalte om byens historie, de vanlige uoverensstemmelser mellem etruskere og umbrere, Italien som et nyere land, et land hvor bjerge adskiller folk, og medfører mange dialekter og manglende samhørighed, historien om salt og meget andet – Eva er helt sikkert utroligt vidende. Efter besøg i katedralen, hvor vi så skrinet med Marias forlovelsesring, blev frokosten indtaget på en restaurant – nær det sted Frans sad fængslet – med fantastisk udsigt bl.a. til ”fjenden” Assisi i det fjerne. Besøget i Perugia sluttede med rundvisning i Galleria Nazionale, hvor Evas store

viden igen kom til udtryk, men desværre også her i en meget dårlig akustik. En dag uden så meget Frans, men til gengæld en by med spændende historie.

Tirsdag gik vi til San Maria degli Angeli, hvor ikke mindst den lille kirke, Porziuncola, betager, men kapellet over Frans død, Rosenhaven med roser uden torne, den trofast rugende hvide due er da bestemt også et besøg værd.

Eftermiddag med de små taxaer gennem hårnålesving op på Monte Subasio til Eremo delle Carceri. Højdepunktet er helt ubestridt, når vi synger ”Dejlig er Jorden” på dette smukke sted. Monte Subasio tog sig ud fra sin bedste side med heste, orkidéer og i det hele taget et blomsterflor uden lige. Vi måtte undvære at se de nyrestaurerede malerier i kirken i Spello, da den var lukket, men vi kunne nyde folkelivet på torvet og de mange unge og gamle der plukkede blomsterblade til den forestående fest, hvor gaderne pyntes med motiver af forskelligt farvede blade. Vi sluttede i kirken i Rivotorto med hytterne, som Frans og hans brødre boede i i starten.

La Verna-turen onsdag startede med besøg i Museo Civico i Sansepolcro, hvor Piero della Francescas opstandelsesbillede af Jesus nu er færdigrestaureret og tog sig smukt ud, men ikke mindst nød vi synet af keramikreliefferne og ”altertavlen” med Barmhjertighedens Madonna. I bussen hørte vi Johannes Jørgensens beretning om Frans møde med grev Orlando, som resulterede i overdragelsen af La Verna til Frans og brødrene og ligeledes beretningen om stigmaterne. Vi deltog i tidebøn og procession, i øvrigt sammen med en gruppe kapucinermunke fra Brasilien.

Den smukke klostergård i San Damiano

Vi gik ikke sultne i processionen, for inden ”havde vi nydt et beskedent måltid, som et par brødre havde mikset sammen til os i et lille træhus” – Gunnars udlægning af dejlig frokost i Ristorante La Melosa.

Dagen sluttede med en hyggelig og festlig aften med søstrene, som til trods for ”mandefald” underholdt med smittende glæde, sang og dans, vin og slik.

Torsdag spadserede vi til San Damiano, hvor korset talte til Frans om at genopbygge kirken, som Klarisserne senere overtog. Vi hørte bl.a. om, hvordan Klara stående i døren havde frelst kirken og byen fra muslimernes hærgen ved at holde relikvieskrinet i sine fremstrakte hænder. Den smukke klostergård med de overdådige pelargonier i mange nuancer var et betagende syn.

Eftermiddagen var til fri disposition. En del af gruppen benyttede den til afslapning i San Lorenzos have med den skønne udsigt over byen – også kaldet ”Eilas Bar”.

Dette var dagen for den traditionelle middag på Restaurant Le Terrazze di Properzio sammen med Broder Theodor. Også her med en smuk udsigt over dalen i den nedgående sol.

Fredagens bytur startede i Santo Stefano med de tre klokker, hvoraf den øverste helt at sig selv ringede, da Frans døde, og det er nok den kirke i Assisi, der bedst mest matcher Frans ånd, enkel, smuk og fredfyldt er den. Kirken ”i den brudte mur”, San Giacomo De Muro Rotto, var ligeledes ganske smuk, og klosteret har desuden en dejlig have med udsigt til Jacobsporten. Rundvisningen sluttede i San Pietro – benediktinerkirken med den smukke julekrybbe.

Eftermiddagen var til fri afbenyttelse. Vi tog under Gydas ledelse en tur rundt med bybussen, tre kvarter, hvor vi fik set byen fra alle vinker og verdenshjørner. Vi og en del andre måtte også lige endnu en tur omkring San Lorenzos have og nyde en forfriskning denne sidste dag i Assisi.

Hjemturen lørdag gik via MANGE hårnålesving til Benediktinerklosteret Subiaco,

hvor vi så det ældste, kendte billede af Frans malet i hans samtid, da han hverken har glorie eller stigmater. Det var så ganske afgjort et kloster, der er et besøg værd, også et længere besøg, end vi havde tid til.

Efter endnu en lille times bjergkørsel nåede vi frem til frokoststedet, hvor vi indtog turens sidste inkluderede måltid med tilhørende vine, inden de sidste par timers kørsel til Fiumicino.

En oplevelsesrig tur at tænke tilbage på: Måltiderne i klostret, sendrægtig kaffebrygning, men bliver maden ikke bedre og bedre?, morgenandagt med skriftens ord, Gunnars tolkning, veksellæsning, velsignelse og sang, Klarissernes aften-sang i Chiesa Santa Chiara, de hyggelige aftener på Piazza del Comune og ikke mindst aftenerne på terrassen under fuldmånen med oplæsning af Fiorettis legender om Frans og sang efter de nye sanghæfter står som højdepunkter i en uforglemmelig tur.

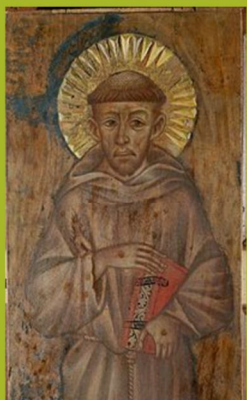
Vi kan endnu engang konstatere, at Assisi-Kredsens rejser er stærkt vane-dannende.

Tak til Gunnar og Michael og de øvrige rejsedeltagere.

Bente og Peter Dinesen
4. og 3. gangs deltager

*Udsigten fra
”Eilas Bar”*

FRANS AF ASSISI I LITTERATUREN

FOREDRAG VED
GUNNAR BACH PEDERSEN
v. ASSISI-KREDSSENS ÅRSMØDE 2018

Frans er en historisk person, som levede i en bestemt årrække på begge sider af år 1200. Men han er også en person, som der er skrevet utallige bøger om, både i årene umiddelbart efter hans død og helt op til i dag. Bøger af vidt forskellig karakter, der er romaner og biografier, legender, teologiske værker. Når vi danskere skal i gang med et litterært emne, så er det altid rart, hvis man kan begynde med vor store nationale forfatter H. C. Andersen. Men i denne sammenhæng må vi konstatere, at H. C. Andersen vist ikke har interesseret sig for Frans af Assisi, selv om han har været i Assisi, eller i hvert fald så nær på som Santa Maria degli Angeli. I *En digters Bazar* beretter han om en rejse fra Firenze til Rom med vetturin (det var sådan en slags charterkarret), og her passerer de Assisi. Vor danske nationalforfatter har dog ikke andet at bemærke end en beklagelse over, at de måtte opholde sig så længe i Santa Maria,

fordi en dame i selskabet skulle skrive. *"Ved Assisi, den hellige Frans's By, besøgte vi i Landsbyen Kirken del angeli, Signora skulde skrive."*

Frans har tilsyneladende interesseret den store digter lige så lidt som han interesserede Goethe, som kom til Assisi og passede San Francesco-basilikaen uden at gøre stop, ja endog med afvisning. Det eneste, der interesserede ham var Minerva-templet på torvet.

Men nu var Frans jo hverken dansker eller tysker, men voksede op i en af de mange stater, som senere blev samlet til Italien, og som også på Frans' tid havde et vist sprogligt fællesskab. Så derfor skulle vi måske ikke gå til H. C. Andersen eller Goethe, men snarere til den italienske nationaldigter. Og det er jo Dante.

Dante Alighieri

1265-1321

På hårde klippe, nærvæd Tiberfloden
modtog han Kristi sidste segl,
og såret bar han to år, i hånden og i foden.

DANTE

Og i Dantes hovedværk møder vi også Frans – naturligvis i tredje del, som handler om Paradis og de salige der. Han er anbragt højt i det himmelske hierarki lige under Johannes Døber, som for sin del er tæt på Maria. I XI sang fremhæver de to store teologer, dominikaneren Thomas Aquinas og franciskaneren Bonaventura hver for sig stifteren af den anden orden og fremfører kritikpunkter om deres egen. Thomas siger, at Frans og Dominikus af Forsynet er udvalgt til vejledere for kirken, og fortæller om Frans' liv. Frans er brændende af en mystikkens ild ligesom seraferne, mens Dominikus har visdom, så han genspejler kerubernes lys. Thomas skildrer Frans' liv i hovedtræk. Man skulle ellers tro, at Bonaventura havde været mere kvalificeret hertil, idet han jo faktisk har skrevet den officielle Fransbiografi. Thomas tolker opgøret med faderen foran biskoppen som hans åndelige bryllup med fru Fattigdom. Hun, fattigdommen, havde efter korsfæstelsen af Jesus, hendes første ægtemand, gået alene og foragtet rundt i verden i mere end 1000 år. Så skildres kaldelsen af Bernardo og de andre første brødre, som barfodede og med et reb om livet fulgte Frans. Så fortælles om Frans besøg i Rom, hvor pave Innocens godkendte ordenen, og

hvorledes antallet af efterfølgere forøgedes, og pave Honorius gav en ny godkendelse af Frans' broderskab og dermed kronede Helligånden Frans' valg af liv. Og der fortælles om hans rejse til Det hellige Land og mødet med sultanen. Og om stigmatiseringen på La Verna. I husker måske ordene, som er gengivet i Pilgrimsbogen af Johs. Jørgensen:

*På hårde klippe, nærvæd Tiberfloden
modtog han Kristi sidste segl,
og såret bar han to år, i hånden og i foden.*

Men Dante er jo ikke førstehåndskilde til Frans' liv. Han levede næsten 100 år efter Frans; fra 1265–1321. I Firenze var han ikke blot den store digter, men også en politisk skikkelse i en tid, hvor der var stridigheder mellem de sorte og de hvide. De hvide ville modarbejde pavens indflydelse på Firenzes forhold. Dante tilhørte de hvide og blev valgt som en af de seks priori, rådmænd, som styrede byrepublikken, og prøvede i den egenskab at bilægge stridighederne. Men under en diplomatisk rejse blev magten overtaget af de sorte, Dante blev landsforvist og vendte aldrig tilbage til sin fødeby. Og nok har Firenze sidenhen sørget for mange monumenter for sin berømte borger – og også et pompøst gravmonument. Men Dantes legeme er ikke begravet der.

Alt dette ville jo i og for sig ikke have noget med Dantes forhold til Frans at gøre, hvis ikke denne landsforvisning havde betydet, at digterens virkelige grav findes i Ravenna, og lige netop i forbindelse med franciskanerkirken dér. Det er jo næppe en tilfældighed, når vi tænker på,

hvor stor en plads Frans har i det Paradis, som Dante skrev om.

Den guddommelige Komedie blev til i årene fra 1308-20. Vi er altså længe efter Frans' liv og død. Og der findes da også adskillige biografier – helgenlegender fra tiden tættere på Frans' egen tid.

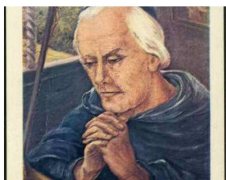
I årene efter hans død blev der skrevet adskillige værker – omfanget er næsten kun overgået i de sidste 100 år, hvor en lang række anerkendte forfattere fra adskillige lande har givet deres litterære billede af Frans.

Legenderne fra tiden efter Frans' død havde jo et umiddelbart formål. Den ældste skulle begrunde Frans' helgenstatus, som der jo i virkeligheden ikke var så meget diskussion om. Allerede i levende live betragtede folk ham som helgen, og som bekendt blev han officielt helgenkåret mindre end to år efter sin død. Han døde som bekendt om aftenen den 3. oktober 1226, og pave Gregor IX helgenkærede ham 16. juli 1228.

Nu skal jeg ikke gennemgå i detaljer alle de skrifter om Frans, der udkom i årene efter hans død. Men der er to forfattere og et anonymt skrift, som fortjener at nævnes.

THOMAS AF CELANO

ca. 1200 – ca. 1270

THOMAS AF CELANO

Thomas af Celano var født omkring 1190 og indtrådte i franciskanerordenen omkring 1215. Han er også den sandsynlige digter til sekvensen Dies Irae (Vredens dag) fra requiemmissen. Men så har han også skrevet to udgaver af legenden om Frans – foruden andre skrifter om stifteren af sin orden.

Han var i en kortere overgang sendt til Tyskland for at promovere ordenen dér og var provinskustode for området ved Rhinen. Han vendte dog snart tilbage til Italien og var nærværende både ved Frans' død og ved proklamationen af hans helgenværdighed.

Nu er det mig, der har påtaget mig, at holde dette foredrag, men denne første del burde jo i virkeligheden have været holdt af Erik Strid, som ved meget mere om disse dele. Og på vores sidste møde i kredsen var han så venlig at stikke mig en masse sider, som er en konkordans til disse skrifter fra tiden lige efter Frans – altså en slags fælles indholdsfortegnelse, hvor han prøver at sætte det, der er fortalt om Frans, op i en så som muligt kronologisk rækkefølge med henvisning til, hvor de gamle forfattere skriver om det.

Og når man nu skal forberede et foredrag som dette, så må man jo ind imellem prøve at krybe over, hvor gærdet er lidt lave, for at nå det hele. Så derfor tillader jeg mig her – med tak – at bygge ret kraftigt på det, som Erik har skrevet i sin indledning.

Thomas' første udgave af Vita di S. Francesco d'Assisi blev skrevet som en pålagt opgave. Han skulle forud for hel-

genkåringen skrive den officielle levnedsskrivelse.

Den afslører Thomas som en lærd mand, som formår at skrive i en gennemarbejdet og måske noget svulstig stil. Man kan mærke, at han har både en litterær og en bibelsk dannelse, han kender kirkefædrene. Adressaten for værket er ikke mindst paven, og formålet er at begrunde, dokumentere Frans' helgenværdighed.

Værket er delt i tre bøger. Den første handler om Frans' liv frem til 1224, altså om alt det, som lå forud for hans stig-matisering på La Verna. Thomas fortæller den historie, som vi møder, hver gang vi kommer til Assisi. Frans var dårligt opdraget af forældrene – det betyder vist nærmest at han var opdraget til et verdsligt liv. Men Gud gør indtryk på ham gennem sygdom og gennem drømme og han begynder at udtrykke sine drømme om et anderledes liv gennem billedtale: han har fundet en brud, han har fundet en skat.

Så følger begivenhederne ved San Damiano, som han vil genopbygge for penge erhvervet ved at sælge ud af varerne fra faderens butik. Det bliver så fulgt op af faderens indespærring af ham og af at moderen befrier ham igen, og af den situation, hvor han foran biskoppen bryder med faderen for at leve et nyt liv. Han oplever at blive udplyndret af røvere og han begynder at tjene de spedalske.

Han fortsætter genopbygning af San Damiano, som senere bliver hjemsted for klarisserne, og vil ligeledes genopbygge Porziuncola. Han prædiker evangeliet og forkynder fred, andre begynder at slutte sig til ham, og han begynder at sende dem

ud i verden to og to. Da han har fået 11 brødre tager han til Rom for at få pavelig godkendelse. Han omvender mange til den nye livsstil, og der fortælles hvordan han opdrog de nye brødre til livet som mindrebrødre. Så er der nogle kapitler om livet i hytterne ved Rivotorto, herunder også om det syn, hvor brødrene så Frans i en ildvogn. Så berettes om hans omsorg for brødrene og hans afvisning af egen betydning. Så om hans ønske om at opnå martyriet og om, at han derfor (forgæves) søgte at rejse til Spanien og senere til Syrien for at prædike for muslimer. Om hans prædiken for fuglene og andre fortællinger om ham og dyr. Så kommer en række kapitler om undere udvirket af Frans og om hans omsorg for fattige og for alle skabninger. Thomas slutter første bog med at fortælle om, hvordan Frans holder jul i Greccio med den første julekrybbe.

Anden bog er kortere. Her fortælles der om Frans ophold på La Verna, om stig-matiseringen. Og også om de sygdomme, som Frans led af i den sidste år af sit liv. Til sidst lå han syg i bispegården i Assisi. Der lod han de mest nærtstående brødre tilkalde og velsignede dem, ligesom Jakob i Det gamle Testamente velsignede sine sønner. Og blev så ført ned til Porziuncula, hvor han døde.

Og brødrene sørgede, men fyldtes med glæde, da de så stigmaterne på hans fødder og hænder. Og der fortælles til slut om klarissernes sorg i San Damiano og om hans begravelse.

Tredje bog er skrevet senere. Den kan ikke være en begrundelse for helgenkåringen, for dens første kapitel er en skildring

af den. Derefter følger en række kapitler, som skildrer under udvirket ved bøn til San Francesco.

Dermed var den første beretning om Frans' liv tilgængelig. Men der var ikke alene brug for en levnedsskildring for at fastholde erindringen om Frans. Der var også brug for kortere tekster til gudstjenestebrug. Derfor blev Thomas også anmodet om, at samle uddrag fra sin bog netop til brug ved gudstjenester.

Erik Strid fortæller, at der også kom en vers-fortælling i klassisk stil, delvis bygget på Thomas' værk, men meget fri og fantasifuld. Det var skrevet af Henri d'Avranches og var meget populært. Alle rede dengang blev Frans' liv emne for digteriske værker, som det også i høj grad sker i nutiden. Jeg har i Assisi overværet såvel en musical – ikke om Frans primært, men om Klara – og en monolog om Frans af Dario Fo.

TREBRØDRE- LEGENDEN

Traditionen tilskriver den
broder Leone,
broder Angelo
og broder Rufino

TREBRØDRELEGENDEN

Thomas af Celano havde skrevet bogen om Frans' liv. Men i årene derefter kom der andre bøger, som også afspejlede uoverensstemmelser indenfor ordenen. I disse uoverensstemmelser var det natur-

ligvis nødvendigt at kunne påberåbe sig Frans, så der var behov for at samle flere erindringer om hans liv og eksempel. Jeg vil her ikke nævne dem alle, men en af dem bør særlig nævnes. Det er den såkaldte trebrødrelegende.

Traditionen om den siger, at den blev til på opdrag fra et generalkapitel i Genova i 1244, altså 20 år efter Frans død. Den havde en brod imod den mere slappe tolkning af Frans, idet et brev fra Greccio dateret 1246, som i den håndskrevne tradition indleder værket, siger, at det som har været fortalt om helgenen i den periode, hvor broder Elias var leder, ikke allesammen var i overensstemmelse med de faktiske hændelser og kunne være en fare for den franciskanske spiritualitet.

Derfor var broder Angelo med hjælp fra broder Rufino og broder Leone begyndt at samle materiale til en biografi, hvilket de ifølge brevet nu var færdige med. Men selvom brevet er ægte, hvad der fra nogle udtrykkes tvivl om, så er det i hvert fald tvivl om, om den kendte Trebrødrelegende er identisk med de tre brøders originale arbejde. Det er nemlig påvist, at legenden, som den er kendt fra et håndskrift fra 14-tallet røber kendskab ikke blot til Thomas af Celanos Vita men også til Bonaventuras biografi, som er fra 1253.

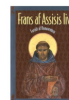
Der er også mange overensstemmelser med andre fremstillinger. En del af legenden kan også findes i skriftet Fuldkommenhedens Spejl. Derfor vil man normalt angive forfatterskabet til værket som anonymt og ikke alt for sikkert knyttet til de tre brødre, som var nogle af Frans' nærmeste. Det er jo dem, som sammen med

broder Masseo ligger begravet i krypten rundt om Frans' grav.

Trebrødrelegenden er skrevet på latin *Legenda trionum sociorum*. Den begynder med en række kapitler om Frans' ungdom og omvendelse. Dernæst om hvordan de første brødre kom ind i ordenen. Så fortælles der om ordenens første kardinalprotektor og hans død og efterfølger, hvorefter bogen slutter med at berette om Frans' død og kanonisering.

Nu må vi vende tilbage til Thomas af Celano. På grund af de forskellige ting, som kom frem og de uoverensstemmelser, der kom om arven fra Frans, så udarbejdede han en anden udgave af sit værk, hvor han fik assistance af brødre, som havde fulgt og kendt Frans. Den var færdig samme år som Trebrødrelegenden (1246). Bortset fra at nævne, at den var væsentligt mere omfangsrig end den oprindelige, så vil jeg ikke komme nærmere ind på den.

Bonaventura da
Bagnoregio
ca.1220 – ca.1274

BONAVENTURA

Men på trods af Thomas af Celanos revision, så sluttede striden om overleveringen af Frans' liv ikke dermed. Derfor besluttede ordenen at der skulle laves en endelig og autoriseret biografi. Opgaven

blev betroet til ordenens generalminister fra 1257, Bonaventura da Bagnoreggio.

Her godt 30 år efter Frans' død er det interessant at se, at en person så forskellig fra Frans var valgt til at lede ordenen. Han fødtes omkring 1220 og døde i 1274. Bonaventura var en lærd mand, som gjorde karriere både i den videnskabelige og den kirkelige sammenhæng. Han var både teolog og filosof og blev professor i Paris og var der kollega og ven med den anden store middelalderteolog, Thomas af Aquinas (dominikaner).

I den kirkelige sammenhæng opnåede han at blive både biskop og kardinal. Og blev i øvrigt ligesom Frans helgenkåret (1482). Han ledte franciskanerordenen ind på en moderat og intellektuel kurs, og gjorde dermed franciskanerne til den mest betydningsfulde orden, indtil jesuitterne kom til på reformationstiden. Han ville gerne forene tro og fornuft. Han mente at troen skulle udvikles ved rationel forståelse og fuldkommes i mystisk forening med Gud.

Dette sidste havde også betydning for hans værk om Frans. Han vil ikke kun videnskabeligt og historisk gengive Frans' levnedsløb, men vil fremhæve, hvordan Frans voksede i kristne dyder og fik indsigt i Åndens gave. Det skulle være en opbyggelsesbog for læseren; den skal hjælpe til spirituel vækst. Derfor indfører han i den kronologiske ramme i de første og sidste kapitler en række mellemliggende om Frans' dyder. Disse kapitler har en stadig stigende intensitet, hvor Frans i efterfølgelse af Kristus i fattigdom og ydmyghed bliver mere og mere lig Kristus. Kulminationen af dette er kapitel 13 om stigmatiseringen på La Verna.

Bogen blev den officielle fremstilling af Frans' liv. Den blev afleveret til generalkapitlet i Pisa i 1263 og vakte stor begej-

string. Det blev oven i købet bestemt, at alle andre skildringer af Frans' liv skulle brændes. Dette skete dog heldigvis ikke. Vi ser også, at det er dette værk, som har inspireret Giotto til billedserien over Frans' liv i Basilica di San Francesco i Assisi.

Der er blevet stillet spørgsmålstegn ved Bonaventuras fremstilling som værende den mest autentiske kilde til Frans' liv.

Paul Sabatier, den franske Frans-forsker fra slutningen af 1800-tallet, havde det synspunkt, at Bonaventura forsøgte på at ensrette billedet af Frans for at skabe ro i den stridende orden, hvor strammere og slappere, spiritualer og konventualer, ikke kunne blive enige. I den sammenhæng mener kritikerne, at Bonaventura har udeladt skildringer af de hårde og primitive vilkår i de første år og om Frans' mistro til lærdom som en fristelse til hovmod. Han ville derved legitimere den form, som ordenen nu havde taget med velordnede klostre og lærde brødre som ham selv.

FIORETTI

Lad os gå videre til det middelalderskrift om Frans, som vi kender bedst. Det er Fioretti, "de små blomster", som navnet betyder.

Fioretti er blevet til i 1300-tallet. Mange mener, at forfatteren er en Ugolino Brunforte, hvis far var en adelsmand i Le Marche.

Hvis det er korrekt, må Fioretti være skrevet inden 1348, hvor han døde som provincialminister i Le Marche. Denne forfatterangivelse passer jo godt sammen med, at netop Le Marche (Mark Ancona, som Johannes Jørgensen kalder det) øst for Umbrien spiller så stor en rolle i Fioretti.

Sabatier, den franske forsker, som jeg senere vender tilbage til, finder Fiorettis historiske værdi større, end mange af hans samtidige forskere vil tildele den. I modsætning til mange andre mener han, at også de historier om Frans, som ikke findes hos Thomas af Celano og Bonaventura sagtens kan have en historisk kerne i deres hovedsag, om end der i detaljerne nok kan ses legendens omdannende værk.

Han mener, at første del af Fioretti, den som har det største vingefang, i sin kerne bygger på broder Leone beretninger, mens anden del er beretninger, som Ugolino har samlet i Le Marche.

Fiorettis store betydning ligger i, at den er blevet folkebog; den indeholder de mest kendte historier om Frans. Vi kender jo vist alle legenden om ulven i Gubbio, og om den fuldkomne glæde. Den er blevet læst og fortalt for børn og voksne, og bliver det stadigvæk. Vi ser stadig i Assisi børnebøger til salg med genfortællinger af nogle af legenderne fra Fioretti.

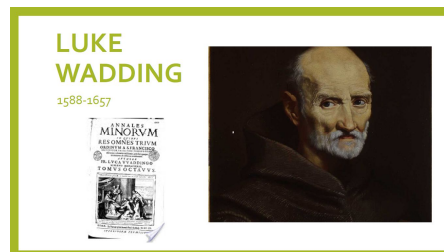
Sabatier skriver om den:

"Folket elsker denne bog, som lærer det enhver menneskesjæls uendelige værd, selvom denne sjæl tilhører en røver eller en oprørs og gudsbespottende spedalsk. ---

Vi elsker denne bog for dens utæmmelige optimismes skyld. Midt i uvejret og ødelæggelsen får den os til at håbe, og mellem ruiner taler den til os om genfødslen og nyt liv.

Vi elsker Fioretti, fordi den gentager den evige sandhed for os, at den hvem sejren tilhører, hverken er den rigeste eller den stærkeste, men det er den, der har stridt hårdest, som er bleven mest forfulgt, som har hengivet sig selv til et offer."

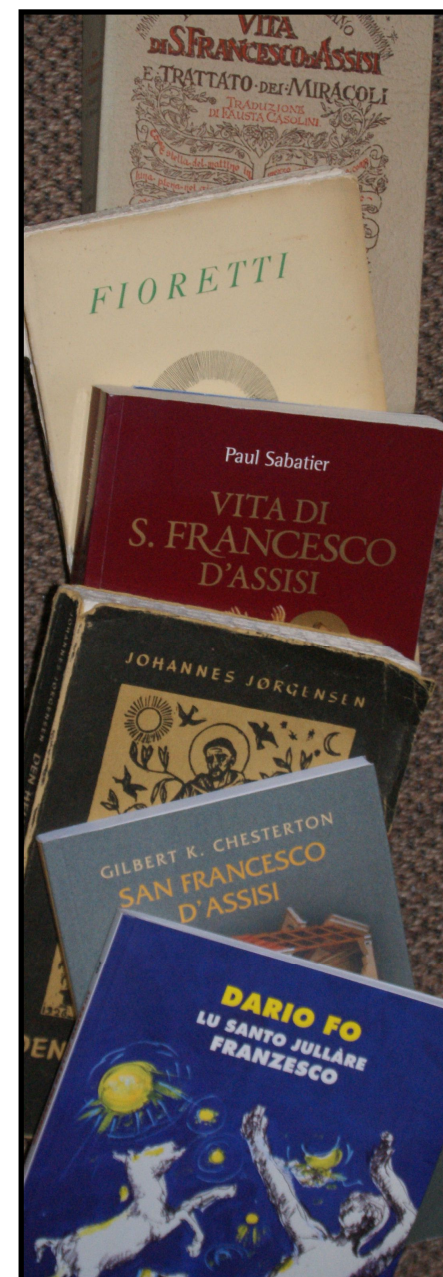
Citeret fra Sabatiers indledning til Johs. Jørgensens oversættelse af Fioretti.

LUKE WADDING, O.F.M.

Vi vil nu foretage et lang spring frem til slutningen af det 19 århundrede. Men vi vil dog lige mellemlande i 1600-tallet og nævne Luke Wadding. Han var en irsk franciskaner, som levede fra 1588 til 1657. Jeg må indrømme, at jeg aldrig har læst noget af hans værk, som også er meget omfattende, men vi kan ikke komme udenom det. Han skrev Annales Minorum, Mindrebrødrenes Årbøger, i 8 store foliobind. Det er det store klassiske værk om franciskansk historie. Han udgav også en samling af franciskanske forfattere og den først samling af Frans' egne skrifter.

Springet fra middelalderens Fransskrifter til nutidens bliver også et spring til næste nummer af Nyt fra Assisi-Kredsen, hvor artiklen fortsætter.

EN REDNINGSMAND I ASSISI

Af Gordon Trigg

Hvem er en "Assisis redningsmand"? Det sædvanlige svar ville være Frans. Men han skulle måske snarere kaldes "Redningsmanden fra Assisi". Der har sikkert været mange, som har reddet Assisi, men i det tyvende århundrede var der tre mennesker, som fortjener titlen som "Assisis redningsmænd". Som i mange andre forhold så er dette en lang og kompleks historie, men her koncentrerer vi os om blot en person, dr. Valentin Müller.

Valentin Müller blev født i Bayern i 1891. Han begyndte på medicinstudier i 1911. Under 1. verdenskrig gjorde han tjeneste som læge og modtog hæderstegn for sin tjeneste. Han blev taget til fange fra briterne men senere frigivet ved en fangeudveksling. I 1919 nedsatte han sig som praktiserende læge i Titting. Han flyttede nord for München i 1933 efter at have oplevet nogle vanskeligheder med nazisterne i Titting. Ved udbruddet af 2. verdenskrig blev han forfremmet til oberst og gjorde tjeneste i Polen, Frankrig og Rusland. Senere, i Lourdes oprettede han en afdeling for sygetransport. Som chef for den afdeling kom han til Italien i 1943.

Dr. Müller blev leder af hospitalet i Assisi, hvor tog sig af omkring 200 syge og sårede. Han behandlede såvel de syge som de sårede godt og blev kendt for også at tage på hjemmebesøg, helt uden betaling. Han blev siden bykommandant for byen Assisi. *Il Colonello* blev vellidt og høj estimeret af Assisi borgere. Der er

mange beretninger at fortælle om hans bedrifter, men alle husker, at han havde øre for alles nød. Man fortæller, at alle kendte hans telefonnummer på kommandoen, 210.

I et tilfælde havde to tyske officerer konfiskeret et par taxaer. *Il Colonello* tog sin motorcykel og fulgte efter de to officerer til Perugia (ca. 20 km). Der henvendte han sig til dem og "overtalte" dem til at returnere de to taxaer; en handling, som ikke blev glemt.

Der var et andet tilfælde, hvor han hjalp den unge hustru til en italiener interneret i en tysk koncentrationslejr. Hun var desperat for den næsten umulige opgave at få sendt et brev til manden. *Il Colonello* tog imod hendes brev og satte sit eget navn på som afsender – det er troligt at brevet kom sikkert frem.

Forud for tilbagetrækningen fra Assisi den 7. juni 1944 ordnede dr. Müller, at al medicinsk udstyr, senge, tæpper osv., han havde ansvar for, blev overdraget til biskoppen af Assisi til at fordele. Hvordan han så klarede at forklare for de højere autoriteter, at han havde mistet alt sit udstyr og forsyninger, det ved ingen!

Hans sidste handling, før han forlod Assisi, var at efterlade plakater, som opfordrede de allierede (hans modstandere) til at respektere byens værdighed. Efter krigen vendte han tilbage til sin lægepraksis, hvor han arbejdede indtil sin død i 1951 af lungekræft. Han blev begravet i Eichstätt, hvor der på hans gravsten er udhugget et billede af Frans' basilika med Sacro Convento. Kort før sin død lykkedes det ham at komme på en gensynsbesøg i Assisi.

Dette ville ikke være fuldstændigt uden at nævne Assisis biskop Giuseppe Nicolini og don Aldo Brunacci. Forud for dr. Müllers ankomst havde begge disse to arbejdet hårdt under vanskelige omstændigheder og med stor fare for dem selv med at hjælpe med at skjule og 'rense' jøder i Assisi og andre områder. De forsøgte også at overbevise Vatikanet og alle myndigheder om, at Assisi skulle erklæres som åben by. Dr. Müller kendte begge udmærket og gik regelmæssigt til messe i basilikaen. De fik et udmærket samarbejde. Men selvom det først var 31. august 1944 at Vatikanet, Assisis biskop og den allierede hærkommando (de allierede havde overtaget kontrollen over byen 17. juni 1944) gennemførte, at byen skulle friholdes for tropper og militærøvelse, så må det huskes, at biskop Nicolini, don Aldo Brunacci og dr. Müller havde klaret at opretholde en næsten identisk situation gennem mod, samtale og forståelse gen-

nem mere end seks måneder forud for, at tyskerne rømmede Assisi.

Et af de tilbagestående spørgsmål er: Kendte dr. Müller til den hjælp, som blev ydet til jøderne? Efter faderens død mindedes hans søn, at han i 1937 havde købt et hus af en jødisk familie og straks betalt det kontant, så de havde mulighederne for at undfly forfølgelserne. Dr. Müllers søn mener, at det er højst sandsynligt, at faderen kendte til den hjælp, som blev ydet af biskop Nicolini.

FORFATTERENS KOMMENTAR: Det anbefales de interessere at læse bogen af Josef Raischi SFO og André Cirino: *Three Heroes of Assisi in World War II*, udgivet af Editrice Minerva, Assisi, hvorfra hovedparten af oplysningerne om dr. Valentin Müller er fundet. Også tak til George Leopardi for at hjælpe mig ret på vej og for fotoet af mindepladen.

Historien om Assisis overlevelse under 2. verdenskrig kan også læses i bogen *The Assisi Underground* af Alexander Ramati, udgivet i 1978 og filmatiseret i 1985 med Ben Cross og James Mason og med Maximilian Schell som dr. Müller. Bogen fortæller om, at selvom der ikke boede jøder i Assisi, så flokkedes hundredvis i byen for søge tilflugt og blev skjult i klostre tit klædt som præster og nonner, indtil de kunne bringes i sikkerhed. Den trykpresse, som Brizi-familien brugte til at lave falske identitetskort, der kunne hjælpe dem på flugten, er stadig udstillet på museet.

Ramati, en af de første krigskorrespondenter, der ankom til Assisi efter tyskerens rømning, er helt overbevist om, at dr. Müller vendte det blinde øje til den hjælp, som blev givet til jøderne. Senere, da tyskerne anbragte bomber under alle Assisis vigtigste historiske bygninger med hen-

blik på at sprænge dem i luften ved afrejsen, kom det samme blinde øje til god nytte. Ramati skriver, at byens partisaner lavede et falsk dokument, som erklærede Assisi for åben by, hvilket tillod dr. Müller at udstede en ordre om, at bomberne skulle fjernes, hvilket bevarede Assisi med den hidtidige storhed. Højest sandsynligt var han klar over, at dokumentet var et falskneri, men sandheden får vi aldrig at vide. Agtelsen for dr. Müller kan ses på den tavle, som blev opsat til minde om ham tæt på porten til Piazza di San Pietro.

Denne artikel blev oprindeligt bragt i Outlook, kirkeblad for den anglikanske menighed i Assisi. Vi takker Gordon Trigg for tilladelse til at bringe den her.
Oversættelse: GBP

FØDSELSDAGE

Jeg, Gunnar Bach Pedersen, vil gerne sige tak for den smukke ikon, som kredsen forærede mig til min 70-års-fødselsdag i marts.

Vores bestyrelsesmedlem og rejseleder Susanne Gram Larsen fejrede 60 år i april, hvilket vi også har markeret med en gave.

Endelig er suppleant i bestyrelsen Finn Günther i maj også blevet 70, hvilket vi markerede under forårsrejsen til Assisi.

Assisi-Kredsen
Marianne Plum
Teglværksgade 3, 1.th.
DK-2100 København Ø

Returneres ved varig adresseændring

BESTYRELSEN

Gunnar Bach Pedersen, formand
Bjerggården 20, 4.tv., 2635 Ishøj
tlf 23 60 82 70
gbp@assisi-kredsen.dk

Marianne Plum, sekretær
Teglværksgade 3, 1.th., 2100 Kbh Ø
tlf 20 28 25 03
plum@assisi-kredsen.dk

Bo Høgh Rasmussen, kasserer
Ved Bellahøj Nord 3A, 2700 Brønshøj
tlf 30 50 87 04
bohoegh@gmail.com
Bank: reg. nr 3186 konto: 225 19 49

Frederik Hjerrild
Dirch Passers Allé 17, 3.th.,
2000 Frederiksberg
tlf 61 79 50 55
frederikhjerrild@gmail.com

Susanne Gram Larsen
Mathilde Parken 5, st.th., 3400 Hillerød
tlf. 48 26 23 89
sglarsen@mail.dk

Eva Rungwald
Løvevej 10, 2610 Rødovre
tlf 36 41 33 96 ditrung@privat.dk

Gert Ryom-Hansen
Vennemindevej 2, 2.th., 2100 Kbh Ø
tlf 61 46 73 70
gertryomhansen@gmail.com

Johan Petersen
Kulsviervej 95 B, 2800 Lyngby
tlf 28 71 94 15
johanaapetersen@gmail.com

Finn Günther
Knudskovparken 87B, 4300 Holbæk
64 65 05 40
finn@famgunther.dk

NYT FRA ASSISI-KREDSSEN

redigeres af
Marianne Plum (ansv) og Gunnar Bach Pedersen
Henvendelser vedr. bladet: nyt_fra@assisi-kredsen.dk

Assisi-Kredsen på Internet: www.assisi-kredsen.dk
Søg på Facebook efter: Assisi-Kredsen